

INTEGRAAL HUISVESTINGSPLAN ONDERWIJS 2012 - 2015

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	3
1.1. Algemeen	3
1.2. Instrumenten.....	3
1.2.1. Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs 2010	3
1.2.2. Huisvestingsvoorziening Onderwijs (HVO)	4
1.2.3. Meerjaren OnderhoudsPlan (MOP)	4
1.2.4. Leerlingenprognose.....	4
1.3. Samenhang met het Integraal Huisvestings Plan (IHP).....	5
2. IHP	5
2.1. Algemeen	5
2.2. Inhoud IHP.....	5
2.3. Karakter en status IHP	5
2.4. Vaststelling IHP	6
3. Wet- en Regelgeving en trends	6
3.1. Algemeen	6
3.2. Ontwikkelingen vanuit het Rijk	6
3.2.1. Doordecentralisatie buitenonderhoud basisscholen.....	6
3.2.2. Regionaal Plan Onderwijsvoorziening (RPO) regio de Langstraat.....	7
3.2.3. Passend onderwijs	8
3.3. Maatschappelijke ontwikkelingen	9
3.3.1. Krimp in Nederland.....	9
3.3.2. Sociaal Plan Oudheusden	9
3.3.3. Technasium.....	10
3.3.4. Innovatiecentrum Metal Valley.....	10
4. Basisonderwijs	10
4.1. Algemeen	10
4.2. Vrijwillige doordecentralisatie onderhoud	10
4.3. Gemeentelijk onderhoud 2011 – 2015	11
4.4. Leerlingenprognoses 2009.....	11
4.5. Spilcentra.....	12
4.6. Leerlingenprognoses 2011.....	13
4.7. Verhuur en medegebruik leegstaande lokalen	17
4.8. Relatie met voor- en voegschoolse periode	18
5. Voortgezet onderwijs	19
5.1. Algemeen	19
5.2. HVO 2010.....	19
5.3. Leerlingprognoses 2011	19
6. Overige ontwikkelingen	20
6.1. Algemeen	20
6.2. Binnenklimaat	20
6.3. Asbest.....	21
6.4. Alarmering	21
6.5. Bouwbesluit 2012	22
7. Conclusie/aanbevelingen	22
8. Geraadpleegde bronnen	23

1. Inleiding

1.1. Algemeen

Met ingang van 1997 is de zorgplicht voor de huisvesting van het primair en het voortgezet onderwijs volledig overgedragen van het Rijk (Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen) naar de gemeenten. De gemeente is verantwoordelijk voor het bekostigen van nieuwbouw, tijdelijke en permanente uitbreiding, onderhoud buitenzijde, 1e inrichting onderwijsleerpakketten en meubilair en het herstel van schades ten aanzien van schoolgebouwen. De daarbij behorende middelen zijn eveneens naar de gemeente gedecentraliseerd. De middelen worden via het gemeentefonds over de gemeenten verdeeld. De zorgplicht voor de huisvesting onderwijs biedt de gemeente de mogelijkheid de voorzieningen huisvesting onderwijs te koppelen aan de huisvestingsvoorzieningen voor instellingen van het sociaal cultureel werk (o.a. peuterspeelzaalwerk, kinderopvang) en de instellingen met een maatschappelijke functie. In diverse beleidsnota's wordt deze koppeling gelegd, te denken valt aan het integraal jeugd beleid 2010 – 2014 waar de Heusdense kijk op spelfuncties is opgenomen. Ook kan er een relatie gelegd worden met de "Uitwerking notitie Criteria privatisering gemeentelijke gebouwen". Het privatiseren van gemeentelijke gebouwen kan worden ingezet als middel om op andere locaties tot de gewenste bezettingsgraad te komen. Instellingen voor sociaal cultureel werk en instellingen met een maatschappelijke functie, die gehuisvest zijn in deze gebouwen, zullen een oplossing voor hun huisvesting moeten zoeken. Deze oplossing zou gevonden kunnen worden in de onderwijshuisvesting.

De wettelijke grondslag van de taken van de gemeente ten aanzien van onderwijshuisvesting liggen vast in de Wet op het primair onderwijs en de Wet op het voortgezet onderwijs. De wetgeving geeft gemeenten diverse instrumenten om de huisvestingstaak gestalte te geven nl. :

- de Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs (zie paragraaf 1.2.1);
- Huisvestingsvoorziening Onderwijs (zie paragraaf 1.2.2);
- Meerjaren onderhoudsplan (zie paragraaf 1.2.3)
- Leerlingenprognoses (zie paragraaf 1.2.4);

Daarnaast kan de gemeenteraad ook een Integraal Huisvestingsplan (IHP) vaststellen. Over het opstellen van het IHP, de inhoud, karakter en status van het IHP en de vaststelling ervan verwijzen wij u naar hoofdstuk 2.

De samenhang van de diverse instrumenten met het IHP wordt beschreven in paragraaf 1.3.

1.2. Instrumenten

1.2.1. Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs 2010

De wetgeving geeft gemeenten een belangrijk instrument om de huisvestingstaak gestalte te geven: de huisvestingsverordening. De verordening is een uitwerking van diverse wettelijke bepalingen. De belangrijke randvoorwaarde daarvan is dat de verordening zodanig moet worden opgezet dat kan worden voldaan aan de redelijke eisen die het onderwijs aan de huisvesting van scholen in de gemeente stelt. Op 11 mei 2010 heeft de raad de nieuwe verordening vastgesteld.

1.2.2. Huisvestingsvoorziening Onderwijs (HVO)

De gemeente heeft de wettelijke taak om de voorzieningen op het terrein van onderwijshuisvesting beschikbaar te stellen. De wettelijke taken zijn vastgelegd in de wet op het Primair Onderwijs, de wet op het Voortgezet Onderwijs en de hiervoor genoemde Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs. Conform deze wettelijke regelgeving is het college van burgemeester en wethouders gehouden aan het jaarlijks opstellen van een huisvestingsprogramma dat betrekking heeft op de huisvesting van scholen in de gemeente. Dit programma omvat de voorzieningen in de huisvesting die het jaar na vaststelling van het programma voor vergoeding in aanmerking zullen worden gebracht voor bijzondere en openbare scholen. In de rijksregelgeving is tevens opgenomen dat het college van burgemeester en wethouders gelijktijdig een huisvestingsoverzicht vaststelt van voorzieningen die zijn aangevraagd en op basis van criteria en urgentie volgens de huisvestingsverordening of anderszins niet in het programma zijn opgenomen. Dit huisvestingsprogramma en overzicht, het HVO, dient jaarlijks te worden vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders.

1.2.3. Meerjaren OnderhoudsPlan (MOP)

Ook het Meerjaren OnderhoudsPlan (MOP) kan worden ondergebracht in het Integraal Huisvestings Plan (IHP) zodat de gemeenteraad het investeringsbudget voor alle voorzieningen huisvesting onderwijs in de komende jaren vaststelt. De meerjarenonderhoudsplanning is feitelijk een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de gemeente en het schoolbestuur. Het groot bouwkundig onderhoud aan de buitenzijde van een schoolgebouw is voor de gemeente. De materiële instandhouding en onderhoud binnenzijde is de verantwoordelijkheid van het schoolbestuur.

1.2.4. Leerlingenprognose

De prognose van het aantal te verwachten leerlingen van een school wordt gemaakt voor een periode van ten minste vijftien jaar. Het eerste jaar is daarbij het gewenste jaar van bekostiging. De prognose geeft per jaar inzicht in het aantal te verwachten leerlingen van de school of nevenvestiging door in elk geval rekening te houden met:

- het voedingsgebied of de voedingsgebieden
- de aanwezige bevolking, verdeeld in relevante leeftijdsgroepen
- de woningvoorraad en wijzigingen daarin inclusief een eventuele uitbreiding van het voedingsgebied
- de veranderingen in de onderscheiden leeftijdsgroepen van de bevolking als gevolg van migratie, sterfte en geboorte
- de veranderingen in de bevolking als gevolg van wijzigingen in de woningvoorraad
- de verdeling van de leerlingen als gevolg van de belangstelling voor de school
- het onderwijs dat wordt gegeven.

Op basis van de leerlingenprognoses kan zowel de permanente als de tijdelijke huisvestingsbehoefte worden berekend. Bij de berekening van de tijdelijke huisvestingsbehoefte wordt rekening gehouden met de leerling-gewichten¹ op de desbetreffende scholen, zoals deze momenteel gelden. Bij de berekening van de

¹ Het opleidingsniveau van de ouder is een criterium om een basisschool al of niet extra middelen toe te wijzen, ter bestrijding van onderwijsachterstanden. Er wordt gewerkt met twee (standaard) gewichten, 0,3 en 1,2.

permanente huisvestingsbehoefte wordt geen rekening gehouden met de leerling-gewichten.

1.3. Samenhang met het Integraal Huisvestings Plan (IHP)

Door het vaststellen van een Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs geeft de gemeenteraad “handen en voeten” aan het gemeentelijk huisvestingsbeleid. De Verordening voorziet echter niet in een meerjarenplanning. Met een IHP is een meerjarenplanning wel mogelijk.

Op basis van het MOP (paragraaf 1.2.3) en de leerlingenprognoses (paragraaf 1.2.4) kan er een integraal huisvestingsplan gemaakt worden waarin de gemeente aangeeft hoe zij omgaat met haar zorgplicht voor de onderwijsgebouwen. Het integraal huisvestingsplan biedt inzicht in de huidige capaciteit en de te verwachten ruimtebehoefte voor de komende jaren voor de schoolgebouwen. Deze te verwachten ruimtebehoefte kunnen we vertalen in een investeringsbehoefte waarmee we een indicatief kader vormen voor toekomstige aanvragen van schoolbesturen.

2. IHP

2.1. Algemeen

In 2000 heeft de gemeenteraad van Heusden het IHP 2000 – 2003 vastgesteld. Omdat dit plan een redelijk stabiele situatie aangaf, is het tot 2007 niet aangepast of geactualiseerd. Ontwikkelingen in de woningbouw en onderwijskundige vernieuwingen zijn in 2007 aanleiding geweest het IHP in een ‘stand van zakennotitie’ onder de loop te nemen. In 2009 is de leegstand in Drunen aanleiding geweest om het IHP te actualiseren. Op 12 mei 2009 heeft de gemeenteraad de Actualisatie IHP 2009 vastgesteld. Diverse Rijks- en maatschappelijke ontwikkelingen zijn nu aanleiding om het IHP te actualiseren.

2.2. Inhoud IHP

In het Integraal Huisvestingsplan IHP voor de jaren 2012-2015 worden op basis van de leerlingenprognoses 2011, de Meerjaren Onderhouds Planning en de (gewijzigde) wet- en regelgeving de ontwikkelingen met betrekking tot de onderwijshuisvesting geschetst. Het plan maakt het mogelijk om, met inachtneming van de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Heusden, passende mogelijkheden te zoeken t.a.v. de onderwijshuisvesting. Denk aan het efficiënt inzetten van gebouwen en middelen en daar waar mogelijk en gewenst relaties te leggen tussen onderwijshuisvesting en maatschappelijke functies die bijdragen aan een doorlopende leerlijn van het kind. Ook instellingen/verenigingen met een maatschappelijke functie die geen directe bijdragen leveren aan een doorlopende leerlijn van het kind zouden gebruik kunnen maken van een onderwijsgebouw.

2.3. Karakter en status IHP

Het IHP heeft het karakter van een beleidsnotitie maar aan de andere kant is het ook een planningsdocument. Het plan kan een handvat bieden bij het beschikbaar stellen van de financiële middelen. Het ontwikkelen van een IHP maakt onderdeel uit van het Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO). Het IHP heeft geen formele status, de schoolbesturen kunnen aan het IHP geen rechten ontlenen.

2.4. Vaststelling IHP

Vaststelling van een Integraal Huisvestingsplan betekent het vastleggen van onderwijshuisvestingsbeleid voor de komende jaren en het reserveren van financiële ruimte hiervoor in de gemeentelijke meerjarenbegroting.

Met het vaststellen van het IHP wordt niet direct geld beschikbaar gesteld. Jaarlijks dient het college het Huisvestingprogramma (onderdeel van het HVO) voor het daarop volgende jaar vast te stellen. Hierin wordt vastgelegd welk bedrag het komende jaar aan de huisvesting van onderwijs wordt besteed. Gekeken wordt naar de werkelijke situatie en de noodzaak tot huisvesting. Door vaststelling van het huisvestingsprogramma wordt jaarlijks het geld beschikbaar gesteld dat, mede gebaseerd op het IHP, al in de meerjarenbegroting is opgenomen.

3. Wet- en Regelgeving en trends

3.1. Algemeen

Doel en wettelijke verplichting voor de lokale overheid ten aanzien van onderwijshuisvesting is om het onderwijs te voorzien van adequate huisvesting. Voor het onderwijs dient een adequaat niveau van huisvesting aanwezig te zijn, waar personeel en leerlingen van de scholen zich thuis voelen en in een veilige en uitdagende omgeving onderwijs geven en ontvangen. Hierbij wordt rekening gehouden met de eisen die op dat moment aan de onderwijshuisvesting worden gesteld en met brede maatschappelijke ontwikkelingen. In dit hoofdstuk worden zowel de ontwikkelingen vanuit het Rijk (paragraaf 3.2) als de maatschappelijke ontwikkelingen (paragraaf 3.3) onder de loep genomen.

3.2. Ontwikkelingen vanuit het Rijk

3.2.1. Doordecentralisatie buitenonderhoud basisscholen

Al bij de decentralisatie van de onderwijshuisvesting van het Rijk naar de gemeenten in 1997 heeft de wetgever in de mogelijkheid voorzien deze verantwoordelijkheid door te decentraliseren² naar de schoolbesturen. Met ingang van 1 januari 2005, inwerkingtreding Wet overheveling onderhoud VO, is dan ook de volledige taak en het bijbehorende budget voor *onderhoud* aan gebouwen overgedragen van de gemeenten naar de scholen voor voortgezet onderwijs (VO). Sindsdien is het schoolbestuur van het d'Oultremontcollege (VO) verantwoordelijk voor al het onderhoud (binnen- en buitenzijde) en aanpassingen. De gemeenten blijven verantwoordelijk voor uitbreiding en nieuwbouw.

In het primair onderwijs (PO) is geen sprake geweest van een wijziging in de gedeelde verantwoordelijkheid ten aanzien van huisvesting tussen schoolbestuur en gemeente. In 2004 is wel een onderzoek gedaan naar het draagvlak onder schoolbesturen voor overheveling van verantwoordelijkheid voor buitenonderhoud naar de schoolbesturen. Daaruit bleek dat er in het primair onderwijs geen breed draagvlak was voor verplichte doordecentralisatie. Deze onderzoeksresultaten waren voor de minister van OCW,

² Doordecentralisatie gaat een stap verder dan decentralisatie. De rijksoverheid heeft de zorgplicht voor onderwijshuisvesting naar de gemeente gedecentraliseerd; de gemeenten kunnen op hun beurt (een deel van) die zorgplicht *doordecentraliseren* naar de schoolbesturen.

destijds aanleiding om de bestaande verdeling van verantwoordelijkheid tussen schoolbesturen en gemeenten in het primair onderwijs niet aan te passen.

In 2011 is in opdracht van OCW opnieuw onderzocht of het overhevelen van de verantwoordelijkheid voor het buitenonderhoud aan basisscholen van gemeenten naar schoolbesturen vanaf 2013 een haalbare optie is.

In november 2011 heeft er, door Regioplan, een onderzoek plaatsgevonden naar het draagvlak én naar de vormgeving van de maatregel onder zowel schoolbesturen als gemeenten. In het onderzoek wordt geïnventariseerd wat de (vermeende) voor- en nadelen zijn (of als zodanig worden ervaren). Aandachtspunten in het onderzoek zijn onder andere de randvoorwaarden waaraan een overheveling van de verantwoordelijkheid zou moeten voldoen: financiën, (on)wenselijkheid van een overgangsregeling, ondersteuning van kleine scholen/schoolbesturen. Afhankelijk van de uitkomsten van dit onderzoek kan dit betekenen dat het bij deze taak behorende budget uit het gemeentefonds wordt gehaald en toegevoegd aan de lumpsum. Op dit moment zijn de uitkomsten van het onderzoek nog niet bekend.

Naast de kans op een verplichte doordecentralisatie bestaat ook de mogelijkheid om te kiezen voor een vrijwillige doordecentralisatie. Deze mogelijkheid is opgenomen in artikel 111 van de Wet op het Primair Onderwijs (WPO). In hoofdstuk 4 zullen we hier specifiek op ingaan.

3.2.2. Regionaal Plan Onderwijsvoorziening (RPO) regio de Langstraat

Scholen voor voortgezet onderwijs in de regio de Langstraat hebben een concept Regionaal Plan Onderwijsvoorzieningen (RPO) gemaakt. Het plannen van onderwijsvoorzieningen is in deze regio eerder gebeurd. In de jaren 2006 en 2007 is een zogenoemd Regionaal Arrangement (RA) tot stand gekomen. Hierin stonden de door de schoolbesturen gemaakte afspraken over de onderwijsvoorzieningen in het VMBO beschreven. Het RA had een geldigheidsduur van 1 augustus 2007 – 31 juli 2012.

Met ingang van 1 augustus 2008 is een aantal nieuwe artikelen in de Wet op het Voortgezet Onderwijs (WVO) van kracht geworden en bestaan Regionale Arrangementen niet meer. Schoolbesturen kunnen nu een Regionaal Plan Onderwijsvoorzieningen (RPO) afsluiten, dat geldt voor het gehele voortgezet onderwijs.

De wettelijke regeling rond het RPO voortgezet onderwijs staat los van de gemeentelijke zorgplicht voor de voorzieningen huisvesting onderwijs. Deze zorgplicht is uitgewerkt in de gemeentelijke Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs. Uitgangspunt van de gemeentelijke zorgplicht is dat wordt voorzien in voldoende en adequate huisvesting. Om een discrepantie tussen het RPO en de gemeentelijke zorgplicht te voorkomen is in de procedure voor het vaststellen van het RPO opgenomen dat met de gemeente overleg plaatsvindt voordat het RPO wordt vastgesteld. Tijdens het Op Overeenstemming Gericht Overleg is hierover gesproken.

Het concept RPO betekent voor het d'Oultremontcollege dat er een aanvraag gedaan zal worden voor een licentie om de ICT-route (VMBO basis- en kaderberoepsgerichte leerweg) mogelijk te maken. Deze onderwijsrichting is in 2007-2008 op het d'Oultremontcollege ingevoerd. Deze aanvraag geschiedt beleidsarm en doet geen beroep op huisvestingszaken.

3.2.3. Passend onderwijs

Ook voor kinderen met een handicap of gedragsproblemen moet er een passende onderwijsplek zijn. Liefst op een gewone school waar het kind extra begeleiding krijgt. En als het echt nodig is in het speciaal onderwijs. Het kabinet wil het stelsel voor passend onderwijs herzien. In het nieuwe stelsel wordt de vaak bureaucratische indicatiestelling afgeschaft en krijgen scholen de plicht een passende onderwijsplek te bieden aan leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben.

Deze zorgplicht voor scholen moet voorkomen dat ouders van het kastje naar de muur worden gestuurd. Scholen moeten rekening houden met de zorgbehoefte van het kind en met de voorkeuren van de ouders, maar ook met de mogelijkheden die een school heeft om de leerling passend onderwijs aan te bieden. Scholen in het primair en voortgezet onderwijs gaan daarbij samenwerken in regionale samenwerkingsverbanden. Kan een school geen passend onderwijs aanbieden, dan wordt binnen dit samenwerkingsverband gezocht naar een andere school in het reguliere of speciaal onderwijs. Het speciaal onderwijs blijft bestaan met voldoende capaciteit voor ca. 70.000 leerlingen.

Belangrijk onderdeel van het voorstel is een betere samenwerking tussen scholen, jeugdzorg en gemeenten om kinderen een passende plek te geven en thuiszitten tegen te gaan. Problemen worden op deze manier vroeg gesignaleerd en snel aangepakt. De gemeente heeft door de vorming van de nieuwe samenwerkingsverbanden één partij in de regio (wel afzonderlijk voor het primair en het voortgezet onderwijs) waarmee afstemming tussen onderwijs, de (jeugd)zorg en andere taken van de gemeente kan worden geregeld. De wijze waarop scholen, samenwerkingsverbanden en gemeenten afspraken maken over hun samenwerking is vrij. Een mogelijkheid is om het overleg tussen onderwijs en gemeente via de Lokale Educatieve Agenda (LEA) te voeren.

Eind vorig jaar is er een concept regio-indeling Passend Onderwijs bekend gemaakt. Onze gemeente heeft te maken met twee samenwerkingsverbanden:

Primair Onderwijs: PO-30-10: met gemeente Waalwijk, Loon op Zand en Aalburg.

Voortgezet Onderwijs: VO-30-09: met gemeente Waalwijk, Loon op Zand, Aalburg en Woudrichem.

Alle basisscholen en scholen voor voortgezet onderwijs krijgen een zorgplicht voor de opvang van alle leerlingen. Het 'opnemen' van leerlingen die extra zorg en ondersteuning nodig hebben, kan betekenen dat de schoolgebouwen moeten worden aangepast. Als blijkt dat bouwkundige aanpassingen noodzakelijk zijn, vindt de VNG dat de kosten voor rekening van het schoolbestuur komen, tenzij het rijk de gemeenten extra geld beschikbaar stelt. Ook is het mogelijk dat scholen gaan sluiten of samengevoegd gaan worden om zo een passender onderwijsaanbod in het samenwerkingsverband aan te bieden. Dit kan gevolgen hebben voor de

onderwijshuisvesting, maar beïnvloeden mogelijk ook het leerlingenvervoer. De invoering van passend onderwijs staat gepland op 1 augustus 2012. Vanaf die datum wordt passend onderwijs in meerdere stappen ingevoerd. Vanaf 1 augustus 2013 geldt de zorgplicht voor scholen. De voorgenomen bezuinigingen zijn een jaar verschoven, naar 1 augustus 2013.

3.3. Maatschappelijke ontwikkelingen

3.3.1. Krimp in Nederland

Krimp is een daling van het aantal inwoners in een bepaalde plek of regio. De oorzaken van krimp zijn verschillend. Er kan sprake zijn van demografische ontwikkelingen zoals een hoger sterftecijfer in verhouding tot het geboortecijfer. Dit kan ook gelden voor migratie wanneer er meer mensen vertrekken uit een gebied dan dat er bijkomen is er sprake van een migratietekort. Door een hogere levensverwachting en de komst van immigranten blijft het inwonertal de komende 20 jaar nog stijgen tot een top van ongeveer 17,5 miljoen inwoners. Echter door het achterblijven van het aantal benodigde geboorten om het aantal sterfgevallen goed te maken, zal de bevolking qua omvang afnemen. In Noordoost Groningen en Zuid-Limburg is al een aantal jaren sprake van bevolkingsdaling.

Onze gemeente behoort volgens de website www.bevolkingsdaling.nl tot de categorie “aankomende daling”, in geval van gelijkblijvende situatie. Zie bijlage 1 “verwachte bevolkingsdaling gemeenten tussen 2009 en 2015”

Wat betekent krimp voor het onderwijs

De komende decennia daalt het leerlingenaantal in het gehele funderend³ onderwijs in heel Nederland. Voor het basisonderwijs wordt een daling verwacht van gemiddeld 7 procent. In het voortgezet onderwijs is tot 2015 nog een lichte groei te zien, maar daarna neemt ook daar het aantal leerlingen af.

Krimp heeft gevolgen voor de financiering van het schoolbestuur, minder leerlingen betekent minder geld, terwijl de kosten niet in datzelfde tempo teruglopen.

Krimp heeft gevolgen voor de kwaliteit op het onderwijs (bv. door het in stand houden van kleine scholen). Krimp betekent ook dat de gemeente minder geld uit het gemeentefonds (algemene uitkering) ontvangt omdat de score op de maatstaf (o.a. inwoners en jongeren) voor het cluster Educatie ⁴ lager uitvalt.

In 2011 zijn er voor de gemeente nieuwe leerlingenprognoses gemaakt waarbij ook een duidelijke daling in het leerlingenaantal wordt waargenomen. De gevolgen voor het basisonderwijs in de gemeente Heusden worden per kern beschreven in hoofdstuk 4. De gevolgen voor het voortgezet onderwijs komen aan de orde in hoofdstuk 5.

3.3.2. Sociaal Plan Oudheusden

Het Sociaal Plan Oudheusden is op 1 november 2011 door de raad vastgesteld. In het Sociaal Plan Oudheusden is de wens opgenomen om de Vmbo-leerlingen uit Oudheusden de eerste twee jaren van hun opleiding Vmbo in hun eigen woonplaats te kunnen laten volgen. De overgang van basisschool naar voortgezet onderwijs zou

³ onderwijs van 4 tot 18 jaar

⁴ In het gemeentefonds worden 17 clusters onderscheiden, waaronder het cluster Educatie. Binnen het cluster educatie zijn 13 verdeelstaven van toepassing.

daardoor gemakkelijker zijn, waardoor kinderen “een goede start maken”. Dat zou de kans op vroegtijdig schoolverlaten verkleinen. Het overleg met scholen voor voortgezet onderwijs over het idee moet nog op gang komen.

3.3.3. Technasium

Technasium is een relatief exclusief onderwijsconcept. Er wordt binnen het technasium actief samengewerkt met het bedrijfsleven, onderzoekcentra en vervolgopleidingen. Het d'Oultremontcollege ziet hier toekomst in. Vanaf augustus 2010 huren zij, tijdelijk, een ruimte in het voormalig Alcoagebouw (gebruikt als technasiumwerkplaats) voor een VWO-technasium. De bedoeling is dat de leerlingen weer terug komen binnen de school. In 2012-2013 wordt gestart met een Havo-technasium. Een aandachtspunt voor de toekomst is hoe de school zich ontwikkelt qua accommodatie (noodlokalen, huur ruimte, ontwikkeling Dillenburglocatie). Frequente afstemming tussen het d'Oultremontcollege en gemeente is daarvoor noodzakelijk.

3.3.4. Innovatiecentrum Metal Valley

Het d'Oultremontcollege wil in de toekomst aanhaken bij het innovatiecentrum Metal Valley⁵. Momenteel wordt er gesproken over facility-sharing met Wärtsilä.

4. Basisonderwijs

4.1. Algemeen

In dit hoofdstuk wordt specifiek ingezoomd op het basisonderwijs. Allereerst wordt de vrijwillige doordecentralisatie van het gemeentelijke onderhoud besproken, het gemeentelijk onderhoud 2011 – 2015, en daarna, op basis van de leerlingenprognoses, de gevolgen van de krimp in onze gemeente.

4.2. Vrijwillige doordecentralisatie onderhoud

Naast de verplichte doordecentralisatie zoals beschreven in hoofdstuk 3, paragraaf 3.2.1. is er in artikel 111 Wet op het Primair Onderwijs (WPO) ook de mogelijkheid opgenomen dat de gemeenteraad besluit tot (vrijwillige) doordecentralisatie van het gemeentelijk deel van het onderhoud van basisscholen aan het schoolbestuur. De schoolbesturen van het basisonderwijs in de gemeente Heusden hebben in 2009 de wens uitgesproken om in aanmerking te komen voor doordecentralisatie van het buitenonderhoud van schoolgebouwen. Uitgangspunt van doordecentralisatie is bekostiging op basis van een meerjaren onderhoudsplan. Daarom heeft Asset Facility Management vorig jaar het MOP geactualiseerd. Er is gekozen voor een periode van 20 jaar, waardoor we nagenoeg alle voorkomende cyclische onderhoudswerkzaamheden in beeld hebben. Noodzaak is wel dat het MOP om de twee jaar wordt geactualiseerd zodat het noodzakelijk budget kan worden bijgesteld/herzien. De samenvatting van het meerjaren onderhoudsplan is op 11 mei 2010 aan de raad ter kennisgeving aangeboden. Uit deze samenvatting blijkt dat er de komende jaren grote pieken te verwachten zijn.

Vrijwillige doordecentralisatie van het buitenonderhoud van de basisscholen is op dit moment geen verstandige keuze. Doordecentralisatie betekent namelijk niet dat de

⁵ Metal Valley heeft tot doel de innovatie en R&D op het gebied van hoogwaardige non-ferro producten te stimuleren, en zich meer en meer te ontwikkelen als een kenniscentrum op het non-ferro gebied.

gemeente na het besluit tot doordecentralisatie geen verantwoordelijkheid meer heeft voor de voorzieningen huisvesting onderwijs: *de gemeente kan aan de schoolbesturen niet de wettelijke zorgplicht overdragen, maar uitsluitend de uitvoering van de zorgplicht*. Dit betekent dat op het moment dat de gemeente heeft besloten in te stemmen met doordecentralisatie en een schoolbestuur nalatig is in de uitvoering, de gemeente met de (financiële) lasten kan worden geconfronteerd: *de gemeente kan in haar rol als lokale overheid worden aangesproken op het moment dat het schoolbestuur zijn verplichtingen niet nakomt*. Daarnaast krijgt de gemeente via de algemene uitkering van het gemeentefonds geld voor het bekostigen van de voorzieningen⁶ onderwijshuisvesting. Door de economische crisis is er minder rijksgeld beschikbaar voor het Gemeentefonds.

De gemeente Heusden heeft in het verleden gekozen om de Rijksmiddelen niet te oormerken. Aangezien het geen doeluitkering is maar een algemene uitkering is het ook mogelijk om het geld voor andere doeleinden in te zetten.

Vooralsnog is het beter om het (gemeentelijke deel van het) onderhoud zelf in de hand te houden en de resultaten van het onderzoek met betrekking tot de verplichte doordecentralisatie af te wachten.

4.3. Gemeentelijk onderhoud 2011 – 2015

Het in de gemeentelijke begroting opgenomen budget voor onderhoud schoolgebouwen is gedurende de jaren 2011 t/m 2014 vanwege de bezuinigingstaakstelling jaarlijks gekort met 1%. Naast de bedragen in de begroting is er nog een bestemmingsreserve beschikbaar waarmee zoveel mogelijk de schommelingen in de onderhoudskosten opgevangen kunnen worden. Door de bezuinigingen zijn er de komende jaren in de begroting geen extra middelen opgenomen voor buitenonderhoud aan schoolgebouwen.

Gemeentelijk onderhoud basisscholen 2011

Het college heeft op 3 mei 2011 ingestemd met het voorstel “Onderhoud basisscholen 2011”. Samen met het schoolbestuur is gekeken naar de onderhoudsplanning zoals die in het MOP staat. Op basis van inspecties en klachten is er een overzicht van de onderhoudswerkzaamheden opgesteld dat past binnen het beschikbare onderhoudsbudget. Door op deze manier de prioriteiten van de onderhoudswerkzaamheden te bepalen, waarbij de beschikbare middelen bepalend zijn, kan het onderhoud, zij het op beperkte schaal, ook doorgang vinden. Op deze manier zal ook het onderhoud van 2012 opgesteld worden. Daarnaast zal in 2012 kritisch gekeken worden op welke wijze de kosten gereduceerd kunnen worden. De financiële vertaling hiervan zal worden verwerkt in het meerjarenonderhoudsplan.

Omdat er rekening gehouden werd met nieuwbouw aan de Kasteellaan in Oudheusden is het onderhoud van RK basisschool Romero, CBS de Fontein en SBO de Leilinde vanaf 2010 doorgeschoven. Nu het duidelijk is dat er geen nieuwe school (MFA) gebouwd wordt en de MFA-gedachte ook binnen de bestaande massa gerealiseerd kan worden, is het noodzakelijk dat het groot onderhoud weer op de planning komt. Bij de uitwerking van de leerlingenprognoses 2011 met betrekking tot de kern Heusden/Oudheusden komen we hier nog op terug.

4.4. Leerlingenprognoses 2009

De leerlingenprognoses van 2009 gaven een trend aan van afnemende leerlingaantallen, met name in de kern Drunen waar het leegstandsprobleem groter is

⁶ Het gemeentelijk deel van het onderhoud is een voorziening in de onderwijshuisvesting

als gevolg van een lager dan gemiddeld geboortecijfer. Voor het oplossen van de leegstandsproblematiek in Drunen is destijds gekozen voor een convenant waarin afspraken zijn gemaakt met het schoolbestuur Scala⁷ met betrekking tot de leegstand in Drunen. Het convenant biedt de mogelijkheid een samenhangend aanbod van voorzieningen te bieden dat de doorlopende ontwikkelingslijn van kinderen kan ondersteunen: de zogenaamde spilcentra.

4.5. Spilcentra

Wij willen het huidige aanbod van scholen en schoolsoorten binnen de gemeente, regulier basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en voortgezet onderwijs, behouden. Op 15 december 2009 heeft de raad het Integraal Jeugdbeleid 2010 – 2014 vastgesteld (V200901163). Hierin is de Heusdense kijk op spilfuncties opgenomen. Het is de ambitie dat overal in de gemeente het onderwijs, peuterspeelzaal⁸, kinderopvang⁹, de jeugdgezondheidszorg en het maatschappelijk werk constructief inhoudelijk samenwerken. Een spilfunctie is een samenwerkingsverband tussen voorschoolse voorzieningen en primair onderwijs. Door integratie van kinderopvang en peuterspeelzalen enerzijds en fysieke concentratie op één locatie anderzijds wordt het bereik onder de doelgroep vergroot. In het kader van wijkgericht werken streeft de gemeente naar een evenwichtige spreiding van de spilfuncties/brede scholen over de diverse kernen/wijken.

In 2010 is in de wijk Vliedberg een multifunctionele accommodatie gebouwd: MFA Caleidoscoop. In deze nieuwe accommodatie werken basisschool 't Palet, peuterspeelzaal Beertje Boog, kinderdagverblijf Belle Fleur, buitenschoolse opvang Kids en Co, de wijkwinkel, buurthuis de Mand en maatschappelijk werk samen. Tevens is er een sporthal en een bibliotheek aanwezig in het gebouw. Op 9 december 2010 heeft het Centrum van Jeugd en Gezin zijn intrek genomen in de Caleidoscoop. Ook de in deze wijk gelegen Voetiuschool (Protestants Christelijk) sluit aan bij de samenwerking.

De buitenruimte is volgens het shared-space principe ingericht: geen hekken of borden.

⁷ Alleen schoolbestuur van Scala heeft te maken met leegstand

⁸ Peuterspeelzaal betreft 2 – 4 jarigen

⁹ Kinderopvang in een kinderdagverblijf: dagopvang voor 0-4 jarigen of buitenschoolse opvang van 4-12 jarigen

4.6. Leerlingenprognoses 2011

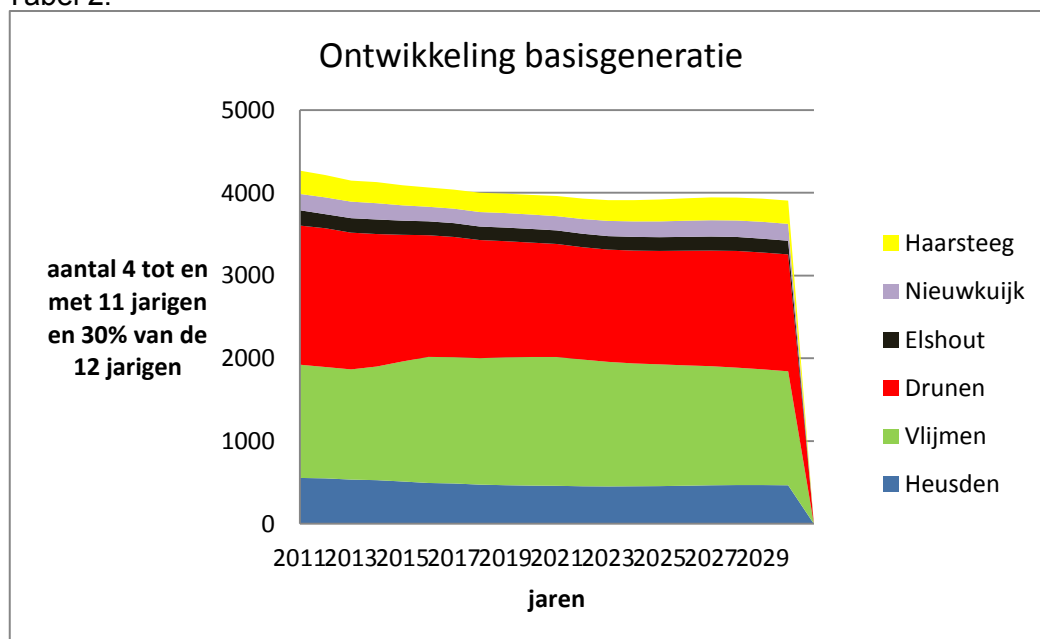
Bij het opstellen van de nieuwe bevolkings- en leerlingenprognoses in mei 2011 is rekening gehouden met de meest actuele gemeentelijke woningbouwplanning (looptijd 2011-2030).

Tabel 1 :

Kern	Totaal 2011-2030
Drunen	551
Vlijmen	2.063
Nieuwkuijk	323
Elshout	443
Haarsteeg	268
Heusden	437
Totaal	4.085

Ondanks deze woningbouwplanning geeft de bevolkingsprognose, in de meeste kernen, een daling van het aantal 4 tot en met 12 jarigen aan. In onderstaande grafiek is per voedingsgebied de verwachte ontwikkeling van de basisgeneratie 4 tot en met 12 jarigen aangegeven.

Tabel 2:

Op basis van de verwachte ontwikkeling van de basisgeneratie van de gemeente Heusden is de leerlingenprognose opgesteld. Voor een uitgebreide toelichting verwijs ik u naar bijlage 2. De leerlingenprognose heeft betrekking op 18 scholen in het basisonderwijs en 2 scholen in het speciaal basisonderwijs.

Tabel 3: Overzicht basisscholen:

Schoolnaam	Kern	Denominatie	Bouwj	BVO	Aantal lokalen		
					Capaciteit	Perm.	Tijd.
De Wegwijzer	Drunen	Rooms Kath.	1969	1.968	12	12	
De Bolster	Drunen	Rooms Kath.	1970	1.561	11	11	
Olof Palme	Drunen	Rooms Kath.	1988	2.543	21	12	9
Dislocatie Olof Palme	Drunen	Rooms Kath.	1987	1.488	10	8	2
het Span	Drunen	Rooms Kath.	1975	2.099	18	18	
Dislocatie het Span	Drunen	Rooms Kath.	1975	943	4	2	2
JongLeren (vh. Het Vlot)	Drunen	Openbaar	1963	1.121	7	7	
Nutsmontessori De Wiek	Drunen	Alg.Toegankelijk	1970	787	5	5	
TH. J. Rijken	Elshout	Rooms Kath.	1971	1.418	8	8	
De Vijfhoeven	Vlijmen	Rooms Kath.	1987	2.066	15	12	3
Het Palet	Vlijmen	Rooms Kath.	2010	1.158	8	8	
De Bussel	Vlijmen	Rooms Kath.	1975	1.315	10	8	2
Dislocatie De Mini-Bussel	Vlijmen	Rooms Kath.	1976	599	5	5	
Het Kompas	Nieuwkuijk	Rooms Kath.	1969	1.728	9	5	4
Dislocatie Het Kompas	Nieuwkuijk	Rooms Kath.	1975	499	4	4	
Lambertus	Haarsteeg	Rooms Kath.	1960	1.677	13	13	
De Wilgen	Vlijmen	Openbaar	1983	2.068	15	15	
Voetiuschool	Vlijmen	Prot.Christ.	1968	785	5	5	
Nieuwenrooy	Oudheusden	Openbaar	2008	462	4		4
Romero	Oudheusden	Rooms Kath.	1974	2.119	11	11	
Johannes Paulus	Heusden	Rooms kath.	1980	1.362	8	8	
De Fontein	Oudheusden	Prot. Christ.	1974	978	6	6	
SBO De Regenboog	Drunen	Rooms Kath.	1977	1.263	7	7	
SBO De Leilinde	Oudheusden	Prot. Christ.	2005	521	4	4	
					220	194	26

De prognose uit 2011 geeft een optimistischer beeld dan de vorige prognose. De flinke daling, zoals die in 2009 geprognosticeerd werd, is bijgesteld. Zie de grafiek in bijlage 3 "ontwikkeling ruimtebehoefte 2011 t.o.v. 2009". Uit deze grafiek blijkt ook dat het werkelijk aantal lokalen ruim boven de ruimtebehoefte ligt.

Als we het werkelijk aantal lokalen (capaciteit van een school) afzetten tegen de (werkelijke) ruimtebehoefte in 2012 krijgen we, in cijfers, het volgende beeld:

Tabel 4:

Schoolnaam	Capaciteit	ruimte behoefte	Leegstaande lokalen	M2 BVO	Ruimte behoefte	Leegstaand in m2 bvo ¹⁰
De Wegwijzer	12	7	5	1.968	1.017	951
De Bolster	11	5	6	1.561	774	787
Olof Palme	31	27	4	4.031	3.470	561
het Span	22	18	4	3.042	2.287	755
JongLeren (vh. Het Vlot)	7	6	1	1.121	903	218
Nutsmontessori De Wiek	5	4	1	787	689	98
TH. J. Rijken	8	8	0	1.418	1.126	292
De Vijfhoeven	15	11	4	2.066	1.503	563
Het Palet	8	7	1	1.158	1.044	114
De Bussel	15	13	2	1.914	1.784	130
Het Kompas	13	10	3	2.227	1.442	785
Lambertus	13	12	1	1.677	1.694	-17
De Wilgen	15	14	1	2.068	1.845	223
Voetiuschool	5	4	1	785	642	143
Nieuwenrooy	4	4	0	462	512	-50
Romero	11	7	4	2.119	1.044	1.075
Johannes Paulus	8	8	0	1.362	1.171	191
De Fontein	6	3	3	978	462	516
SBO De Regenboog	7	4	3	1.263	713	550
SBO De Leilinde	4	5	-1	521	779	-258
	220	177	43	32.528	24.901	7.627

¹⁰ In de oude systematiek werd de capaciteit berekend op basis van lokalen. In de Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs 2010 wordt de capaciteit berekend in m2 BVO.

Vooraf in de kern Drunen is de leegstand groter als gevolg van een lager dan gemiddeld geboortecijfer. De afspraken die in de "actualisatie IHP 2009" zijn gemaakt om deze leegstaande lokalen in te zetten voor de ontwikkeling van de spil zijn grotendeels bewerkstelligd.

Hieronder volgt een opsomming per kern waarbij wordt aangegeven wat de stand van zaken is en wat er in de toekomst nog staat te gebeuren.

Kern Drunen/Elshout

Bij basisschool de Bolster zijn er vier lokalen in gebruik gegeven aan Mikz (peuterspeelzaal De Minimolen, Kinderdagverblijf De Rups (2 lokalen) en VSO/BSO de Bonte Kameleon). Een ander lokaal wordt gebruikt voor instructiegroepen en SoVa¹¹-trainingen. Hierdoor blijft er nog één leegstaand lokaal over¹². De komende 20 jaren blijft de ruimtebehoefte voor de Bolster stabiel.

Bij SBO Regenboog maakt Mikz (BSO Octopus) medegebruik van twee lokalen, in gezamenlijkheid met de school. Ook bij de Regenboog blijft de komende 20 jaar de ruimtebehoefte hetzelfde.

Twee lokalen van de dislocatie het Span zijn in gebruik gegeven aan Mikz (Kindercentrum het Span: dagopvang, peuterspeelzaalwerk en naschoolse opvang). De prognoses geven een daling in de ruimtebehoefte aan. Vanaf 2018 is de ruimtebehoefte 16 lokalen.

Basisschool de Wegwijzer

Stichting Peuterspeelzaal Heusden heeft per 1 februari 2011 de huur opgezegd van de locatie Valeriusstraat 6 te Drunen waar peuterspeelzaal de Vennerakkers gehuisvest was. Als gevolg van het verplaatsen van groepen naar de spilfunctie bij basisschool het Span zat er in het gebouw aan de Valeriusstraat nog maar één groep. Deze groep is verplaatst en heeft onderdak gekregen bij peuterspeelzaal 't Opstapje. In 2012 zullen beide groepen, onder de naam peuterspeelzaal 't Opstapje, verhuizen naar 1 leegstaand lokaal bij basisschool de Wegwijzer. De andere leegstaande lokalen worden in de toekomst ingezet voor kinderopvang zodat ook bij deze basisschool een spilfunctie ontstaat.

De ruimtebehoefte loopt vanaf 2018 terug naar 6 lokalen, waardoor de leegstand in totaal 6 lokalen wordt. Basisschool het Span en basisschool De Wegwijzer maken gebruik van hetzelfde voedingsgebied, bij beide basisscholen loopt de ruimtebehoefte vanaf 2018 terug. Dit maakt het noodzakelijk om de leerlingenaantallen jaarlijks te blijven monitoren. Als de prognoses juist zijn moeten we in overleg met het schoolbestuur om te kijken naar een goede invulling van het schoolgebouw.

In het verleden was de school vooral een plek om (cognitieve) kennis en vaardigheden op te doen. Tegenwoordig heeft de school een veel bredere maatschappelijke functie. Scholen zijn verplicht om leerlingen kennis te laten maken met en te leren over de diversiteit in de samenleving (actief burgerschap en sociale integratie). Door bijvoorbeeld instellingen/verenigingen met een maatschappelijke functie in een schoolgebouw te huisvesten kan de school zijn maatschappelijke functie ook op een andere manier bewerkstelligen.

¹¹ Sociale Vaardigheid

¹² De ervaring leert dat bij leegstand van (slechts) één lokaal in een basisschool, dit lokaal gebruikt wordt als overblijflokaal of handenarbeidlokaal

Basisschool Olof Palme

Kijkend naar de komende 15 jaren kan geconcludeerd worden dat de nieuwe prognoses recht geven op 24 permanente lokalen en een 2e permanente speellokaal. Momenteel heeft basisschool Olof Palme 20 permanente lokalen, 2 permanente speellokale en 11 tijdelijke lokalen. In het HVO 2011 is een krediet beschikbaar gesteld voor de bouw van 4 permanente lokalen ter vervanging van 4 tijdelijke lokalen, zodat het aantal permanente lokalen hiermee op 24 komt. Er liepen bezwaren tegen de omgevingsvergunning Kap, omgevingsvergunning sloop en omgevingsvergunning Bouw, zodat de bouw van de 4 permanente lokalen vertraging heeft opgelopen. Begin november 2011 zijn de bezwaren ingetrokken en zijn de voorbereidende werkzaamheden weer opgepakt.

Dit schooljaar 2011/2012 is er wederom gestart met 27 groepen (volgens de prognose). Dit betekent dat er in totaal 4 lokalen leeg staan. Deze lokalen worden ingezet voor de vorming van de spil in dit kwadrant. Mogelijk zou Peuterspeelzaal De Teddybeer, momenteel gehuisvest in het pand Grotestraat 73 te Drunen, kunnen verhuizen naar basisschool Olof Palme. In de "uitwerking notitie Criteria privatisering gemeentelijke gebouwen"¹³ is opgenomen dat het pand Grotestraat 73 binnen 3 tot 5 jaar zal worden afgestoten door de gemeente. Het afstoten van dit pand draagt bij aan het streven naar concentratie en integratie van maatschappelijke functies.

Kern Vlijmen/Nieuwkuijk/Haarsteeg

Ondanks de bouw van 2.063 woningen in Vlijmen en 323 in Nieuwkuijk krijgen basisschool Het Kompas en basisschool De Vijfhoeven te maken met een daling van het aantal leerlingen. Bij basisschool Het Kompas staan 3 lokalen leeg en bij basisschool De Vijfhoeven zijn dat er 4. Bij basisschool De Vijfhoeven is in augustus 2011 BSO Early Kids vertrokken naar de naastgelegen school OBS De Wilgen. Het is in principe mogelijk om de 3 tijdelijke lokalen te verwijderen. De naastgelegen openbare basisschool De Wilgen groeit en heeft op termijn (volgens de prognoses in 2016) behoefte aan één extra lokaal. Ook hier zou men kunnen overwegen om de overige twee tijdelijke lokalen in te zetten voor instellingen/verenigingen met een maatschappelijke functie. De EHBO-vereniging Drunen-Elshout bewijst al jarenlang dat men ook goed kan functioneren met een basisschool als thuisbasis.

Wat betreft basisschool Het Kompas: het schoolbestuur is op 6 september 2010 gestart met hoogbegaafdenonderwijs (Athena onderwijs)¹⁴ in één lokaal (hoofdgebouw). Mik gebruikt één lokaal in de tijdelijke huisvesting voor de voor- en naschoolse opvang en één lokaal gebruikt de school als handenarbeidlokaal. Volgens de prognoses loopt de ruimtebehoefte terug van 10 naar 9 lokalen.

Kern Heusden/Oudheusden

In Oudheusden zitten vier basisscholen met verschillende denominaties¹⁵. Drie basisscholen zitten in één schoolgebouw aan de Kasteellaan. Te weten: RK basisschool Romero, CBS de Fontein en SBO de Leilinde. OBS de Nieuwenrooy zit in een tijdelijke huisvesting aan de Rembrandtlaan sinds 2008. Naast het feit dat er verschillende denominaties zijn hebben we ook te maken met twee verschillende

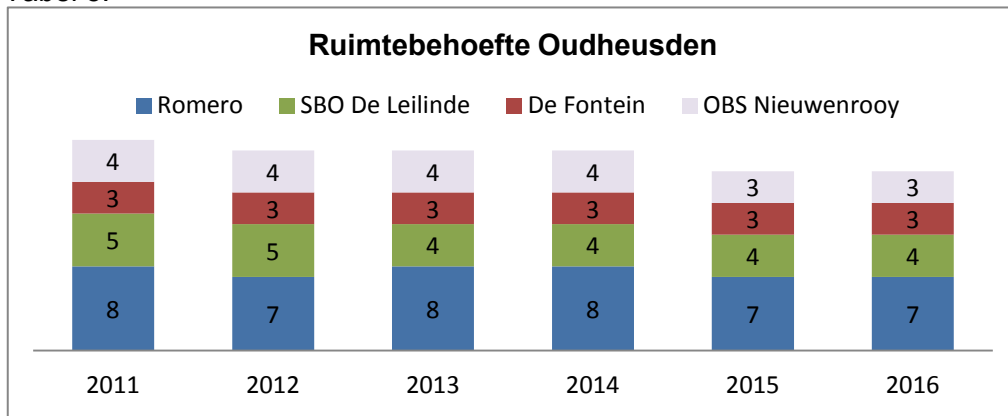
¹³ Notitie is vastgesteld door de raad op 20 december 2011

¹⁴ De zorgstructuur of het "zorgsysteem" van een school moet niet alleen op "achterstanden" zijn ingericht, maar ook op hoogbegaafdheid.

¹⁵ Scholen kunnen hun school inrichten naar een levensbeschouwelijke visie zoals openbaar, algemeen bijzonder, katholiek, protestants-christelijk en overig.

schoolbesturen, Stichting Willem van Oranje en Stichting Scala. In de brede schoolgedachte zou de Nieuwenrooy bijgebouwd worden op het terrein bij het schoolgebouw aan de Kasteellaan. Omdat er in het schoolgebouw drie lokalen leegstaan (op papier) zou het mogelijk zijn om de Nieuwenrooy in te passen in het gebouw, zij het niet dat de drie leegstaande lokalen nu gebruikt worden door psz De Bengelenbak, BSO Timpantee Fontein en BSO Timpantee Romero.

Tabel 5:

Volgens de prognoses loopt de ruimtebehoefte van de kern Oudheusden in 2015 terug van 20 naar 17 lokalen.

De werkelijke capaciteit van het gebouw aan de Kasteellaan is 21 lokalen. Dit betekent dat, indien OBS Nieuwenrooy in 2015 ingepast wordt, er nog ruimte over blijft voor peuterspeelzaal De Bengelenbak, BSO Timpantee Fontein en BSO Timpantee én eventueel kinderdagverblijf Pidie Plokwok¹⁶.

Zoals al opgemerkt bij het kopje “gemeentelijk onderhoud 2011 – 2015” is het onderhoud van het schoolgebouw aan de Kasteellaan vanaf 2010 doorgeschoven. Omdat het schoolgebouw multifunctioneel gebruikt gaat worden is het noodzakelijk dat het groot onderhoud weer opgepakt wordt waardoor het gebouw weer de noodzakelijke kwaliteit krijgt. Aan de schoolbesturen is destijds ook gemeld om alleen het hoognodige onderhoud te plegen aan het schoolgebouw. Zaak is nu dat stichting Willem van Oranje en Stichting Scala, vooruitlopend op deze “samenvoeging van alle basisscholen in Oudheusden in één gebouw” de gelden voor het onderhoud aan de binnenkant op een efficiënte manier gaan inzetten om te komen tot een multifunctioneel gebouw.

4.7. Verhuur en medegebruik leegstaande lokalen

Op grond van artikel 107 van de Wet op het Primair Onderwijs (WPO) zijn burgemeester en wethouders bevoegd een gedeelte van een gebouw dat tijdelijk niet nodig zal zijn voor de daar gevestigde school, gedurende die tijd als huisvesting voor andere culturele, maatschappelijke of recreatieve doeleinde te bestemmen, het zogenaamde vorderingsrecht. De gemeente maakt momenteel voor de kern Drunen gebruik van haar vorderingsrecht bij leegstand en zet de leegstaande lokalen in voor de ontwikkeling van de spil. Het schoolbestuur ontvangt een leegstandsvergoeding per lokaal. De gemeente ontvangt “huur”.

¹⁶ Kinderdagverblijf Pidie Plokwok zit in een tijdelijke huisvesting aan de Demer 1 in Heusden-vesting

Inmiddels is er, zowel vanuit de gemeente als vanuit de schoolbesturen en huurders behoefte aan meer duidelijkheid over de kaders en de beleidslijn ten aanzien van medegebruik en verhuur van ruimte in schoolgebouwen. Ook gezien de recente ontwikkelingen, waar medegebruik en verhuur van ruimte in schoolgebouwen steeds omvangrijker wordt, is het van belang zaken goed te regelen.

Nieuwe situatie

Uitgangspunt is dat het schoolbestuur er voor zorg draagt dat leegstaande lokalen ingezet worden voor spilvorming, dmv medegebruik¹⁷ of verhuur¹⁸.

Bij medegebruik is geen sprake van “winst” voor het schoolbestuur, men mag ten hoogste de exploitatiekosten van het betreffende lokaal in rekening brengen.

In tegenstelling tot medegebruik mag het schoolbestuur op verhuur wel “verdienen”.

Bij verhuur bepaalt het schoolbestuur welk tarief in rekening wordt gebracht bij de kinderopvangorganisatie, aangezien de scholen juridisch eigenaar zijn van het schoolgebouw (en dus verhuurder). De rol van de gemeente is wel of geen toestemming geven voor verhuur. Zonder toestemming van het college is een huurovereenkomst nietig (Zie artikel 36, lid 3 van de Verordening).

De juridische grondslag voor medegebruik en verhuur zijn reeds vastgelegd in de verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Heusden 2010. In het 2^e kwartaal van 2012 zullen nadere regels geformuleerd worden, als aanvulling op de bestaande bepalingen in de verordening.

Voorwaarde van het verhuren of in medegebruik geven van leegstaande lokalen door het schoolbestuur is dat het schoolbestuur juridisch eigenaar is van het schoolgebouw.

Op dit moment zijn er 5 schoolgebouwen waarvan de gemeente juridisch eigenaar is, te weten:

1. Basisschool de Bolster, Beukstraat 13, Drunen
2. Nutsmontessorischool De Wiek, Beukstraat 15, Drunen
3. Dislocatie basisschool 't Kompas, Nieuwkuijksestraat 100, Nieuwkuijk
4. De Mini-Bussel, Wilhelminastraat 46, Vlijmen
5. SBO de Regenboog: Johann de Wittstraat 11, Drunen

Deze vijf basisscholen worden, in overleg met het betreffende schoolbestuur, kadastraal overgedragen.

4.8. Relatie met voor- en vroegschoolse periode

Met ingang van 1 augustus 2007 zijn schoolbesturen verplicht te zorgen voor voor- en naschoolse opvang. De tussenschoolse opvang was al een verplichting voor schoolbesturen.

De “zorgplicht” voor het aanbieden van buitenschoolse opvang is en blijft volgens de wet- en regelgeving bij de scholen liggen. Deze plicht is niet de verantwoordelijkheid van de gemeente. De gemeente is wel verantwoordelijk voor de voorschoolse educatie.

¹⁷ culturele, maatschappelijke en recreatieve doeleinden

¹⁸ Commerciële instellingen

5. Voortgezet onderwijs

5.1. Algemeen

Zoals reeds eerder aangegeven is met ingang van 1 januari 2005, bij de inwerkingtreding Wet overheveling onderhoud VO, de volledige taak en het bijbehorende budget voor *onderhoud* aan gebouwen overgedragen van de gemeenten naar de scholen voor voortgezet onderwijs (VO). Sindsdien is het schoolbestuur van het d'Oultremontcollege (VO) verantwoordelijk voor al het onderhoud (binnen- en buitenzijde) en aanpassingen. De gemeente blijft verantwoordelijk voor uitbreiding en nieuwbouw. In 2009 is er een huisvestingsaanvraag ontvangen van het schoolbestuur om toekenning van een voorziening. Dit verzoek tot uitbreiding is gehonoreerd en wordt besproken in paragraaf 5.2. Paragraaf 5.3 geeft een beeld van het leerlingenaantal bij het voortgezet onderwijs in onze gemeente.

5.2. HVO 2010

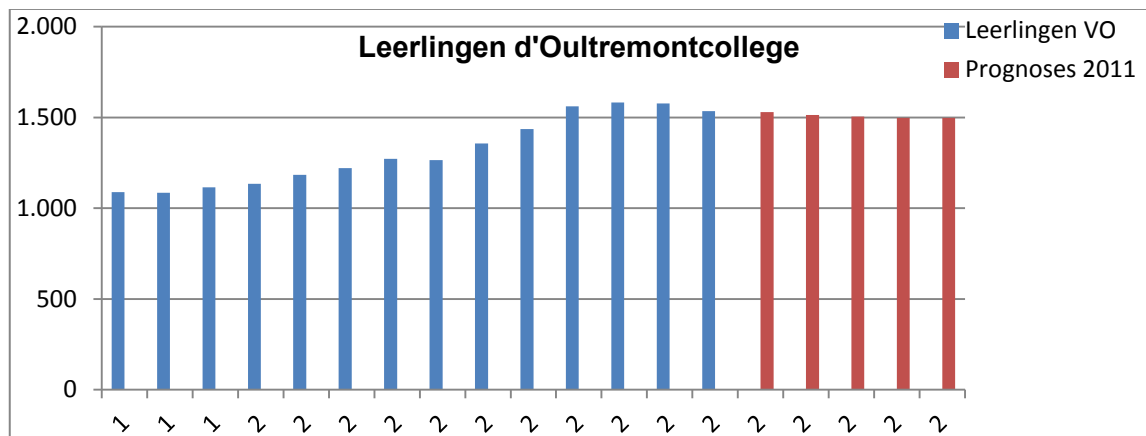
Op 1 december 2009 heeft het college het HVO 2010 vastgesteld waarin de uitbreiding van het d'Oultremontcollege is opgenomen. De intentie was om te komen tot een sportcampus door de nieuw te bouwen sporthal en de school met elkaar te verbinden. Er is door het d'Oultremontcollege en de gemeente intensief samengewerkt om te komen tot een MFA-vorm die voor de beide partijen voldoet aan het eigen toekomstperspectief en binnen de financiële armslag van partijen haalbaar is. In de stuurgroepvergadering van 4 april 2011 heeft OMO te kennen gegeven dat binnen het voor het d'Oultremontcollege gestelde toekomstperspectief onvoldoende financiële middelen ter beschikking staan om met elkaar samen op te blijven optrekken in het realiseren van de MFA. Dit betekent dat het d'Oultremontcollege zelf de uitbreiding van 1.376 m² bvo gaat realiseren. Hiervoor is een krediet van € 1.698.293,00 (prijspeil 2012) beschikbaar. Na de uitbreiding zal er voldoende plaats moeten zijn voor 1449 leerlingen. De behoefte van de school ligt vooral op het vlak van (flexibele) huisvesting. Het d'Oultremontcollege werkt aan het tot stand brengen van de "8.00 tot 17.00 uur school". Leerlingen kunnen na reguliere lessen huiswerk maken, sporten en deelnemen aan culturele activiteiten.

De nieuw te bouwen sporthal wordt door de gemeente gerealiseerd en zal voldoende ruimte bevatten voor gymnastiekonderwijs voor VO-leerlingen; daarmee voldoet de gemeente aan haar wettelijke zorgplicht.

5.3. Leerlingprognoses 2011

Vanaf 1997 nam het leerlingaantal in het voortgezet onderwijs toe. Vanaf 2008 is er een lichte daling van het aantal leerlingen te zien.

Tabel 6:

Ook de leerlingprognose van 2011 laten een lichte daling in het leerlingaantal zien. De realiteit is dat het percentage leerlingen dat van het basisonderwijs in de gemeente Heusden uitstroomt naar het d'Oultremontcollege, afneemt. Daarnaast wordt ook het voortgezet onderwijs geconfronteerd met een afnemende basisgeneratie.

6. Overige ontwikkelingen

6.1. Algemeen

Schoolgebouwen dienen te voldoen aan de regels die verschillende wettelijke regelingen aan gebouwen stellen. Hierbij komt structureel de vraag naar voren of deze investeringen een voorziening in de huisvesting onderwijs zijn. In artikel 2 van de Verordening worden de voorzieningen onderscheiden die aangevraagd kunnen worden. De volgende investeringen zijn geen voorzieningen in de zin van artikel 2 van de Verordening:

- Maatregelen legionella
- Eisen Arbo
- Gebruiksvergunning
- Binnenklimaat
- Dakbeveiliging
- Asbest
- Energieprestatiecertificaat
- Valbeveiliging speeltoestellen
- Alarmering
- Duurzaam bouwen

Toch wordt er regelmatig een beroep gedaan op (financiële) hulp van de gemeente. Onderstaand wordt ingegaan op een aantal voorzieningen die in de afgelopen periode aan de orde zijn geweest of nog aan de orde komen.

6.2. Binnenklimaat

In het voorjaar van 2009 heeft het kabinet in het aanvullend coalitieakkoord impulsmiddelen opgenomen voor verlichting van de effecten van de economische crisis. Deze impulsmiddelen hebben onder meer betrekking op bestrijding van de

(jeugd)werkloosheid, versnelling van de woningbouw, maar hebben eveneens betrekking op investeringen in schoolgebouwen.

Op 23 december 2009 is er een aanvraag voor een specifieke uitkering verzonden naar het CFI¹⁹. Begin 2010 heeft de gemeente de beschikking gekregen over deze Rijksbijdrage (specifieke uitkering). Een voorwaarde voor het ontvangen van deze specifieke uitkering was dat de verbeteringen uiterlijk 31 december 2010 gerealiseerd moesten zijn. Als gevolg van onder meer langer durende aanbestedingsprocedures, het verlenen van vergunningen en de beperkte tijd die scholen hebben om te verbouwen, heeft het Rijk op 1 oktober 2010 besloten om de deadline te verschuiven naar 5 september 2011. Inmiddels zijn alle werkzaamheden afgerond en afgerekend met het betreffende schoolbestuur. De verantwoording richting het Rijk, via de gemeenterekening, moet nog plaatsvinden. In een afzonderlijke bijlage bij de gemeenterekening wordt de verantwoordingsinformatie over de regeling opgenomen.

6.3. Asbest

In mei 2011 is het landelijke project "Asbest in scholen" gestart. Het doel van het project is het verkrijgen van duidelijk inzicht in de aanwezigheid van asbest in alle Nederlandse scholen in het primair en het voortgezet onderwijs. In het project werkt de Rijksoverheid samen met de Raad voor het Primair Onderwijs, Voortgezet Onderwijs en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). De Tweede Kamer wil dat voor 1 juli 2012 alle scholen gebouwd voor 1994 zijn geïnventariseerd op asbest. De Kamer vindt dit noodzakelijk omdat er op dit moment geen landelijk beeld is van de asbestsituatie in scholen en de risico's daarvan voor de gebruikers.

Om schoolbesturen en gemeenten te ondersteunen is een uniforme aanpak ontwikkeld voor de asbestinventarisatie in scholen. Een onderdeel daarvan is het verzamelen van informatie bij scholen. De ingevulde vragenlijsten moeten een beeld geven van de asbestsituatie in de schoolgebouwen (inclusief alle bijgebouwen) en de vervolgcacties die eventueel noodzakelijk zijn.

Tot medio september 2011 hadden locatiedirecteuren/managers de gelegenheid om de enquête in te vullen. Staatssecretaris Atsma van het ministerie van Infrastructuur en Milieu zal in het najaar 2012 de Tweede Kamer informeren over de asbestsituatie in scholen en eventuele vervolgcacties door scholen en gemeenten. In 2012 wordt het Landelijk Asbest Volgstelsel (LAVS) ingevoerd met als doel om alle handelingen met asbest zoals inventarisatie, vergunning, melding en asbestvrijgave eenvoudiger en duidelijker te maken.

Vooralsnog bestaat er geen subsidieregeling voor de eventuele kosten die de asbestsituatie met zich meebrengt.

6.4. Alarmering

De VNG heeft een advies over deze casus gegeven dat bestond uit een 'precies' deel en een 'rekkelijk' deel. Het precieze deel bevat de formele argumentatie dat eerste realisatie en uitbreiding van de installatie in beginsel in de normbedragen voor nieuwbouw zitten en vervanging en onderhoud van de installatie in beginsel door de rijksvergoeding aan het schoolbestuur gefinancierd wordt. Het rekkelijke deel stelt vast dat de gemeente weliswaar geen zorgplicht voor dit soort voorzieningen heeft op grond van de Wet Primair Onderwijs, maar wel een maatschappelijke zorgplicht. Vanuit die laatste zorgplicht werd in overweging gegeven ruimhartig om te gaan met dit soort

¹⁹ Centrale Financiën Instellingen. IB Groep en CFI vormen sinds 1 januari 2010 de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO)

aanvragen. Daarnaast hebben gemeente en schoolbestuur beiden een belang bij goede adequate beveiligingsinstallaties. De gemeente omdat daarmee de verzekeringspremies voor de opstallen binnen de perken blijven. De scholen omdat brand en inbraak zorgen voor onrust en onveiligheidsgevoelens bij de kinderen en schade aan verlies van inventaris die voor rekening van het schoolbestuur komt. In 2009/2010 zijn bij diverse basisscholen de alarminstallatie vervangen en/of uitgebreid. De kosten zijn op fiftyfifty basis verdeeld.

6.5. Bouwbesluit 2012

In het nieuwe bouwbesluit 2012 neemt de grenswaarde voor luchtkwaliteit in nieuwe schoolgebouwen enorm toe. De ventilatie eisen komen hoger te liggen en het wordt verplicht om te voorzien in te openen ramen voor spuiventilatie²⁰. Hierdoor krijgen kinderen en docenten in nieuwe schoolgebouwen meer frisse lucht. Voor de gezondheid en leerprestaties van kinderen is frisse lucht van groot belang, kinderen maken duidelijk minder fouten als er in het lokaal geventileerd wordt dan wanneer er vrijwel geen verse luchttoevoer is. Een verdubbeling van de hoeveelheid frisse lucht leidt tot circa 15% betere leerprestaties. Op 1 januari 2012 treedt het nieuwe Bouwbesluit 2012 in werking.

7. Conclusie/aanbevelingen

Op korte termijn zijn er vooralsnog geen extra financiële middelen nodig.

Op middellange termijn hebben we extra financiële middelen nodig voor de verbouwing van het schoolgebouw aan de Kasteellaan tot een MFA, de sloop van units van OBS Nieuwenrooy en de sloop van de tijdelijke huisvesting van kinderdagverblijf Pidie Plokwok aan de Demer 1 in Heusden.

Voor het voortgezet onderwijs verwachten wij vooralsnog geen investeringen.

Het is zaak om de daling in het leerlingenaantal in onze gemeente goed te monitoren door middel van het actualiseren van het IHP in 2013/2014.

²⁰ Door spuiventilatie is een kortdurende, sterk verhoogde hoeveelheid ventilatie mogelijk

8. Geraadpleegde bronnen

- www.bevolkingsdaling.nl
- www.vanmeernaarbeter.nl
- www.vng.nl
- www.voscholen.nl
- Sociaal Plan Oudheusden (vastgesteld door de raad, 1 nov.2011)
- Uitwerking notitie Criteria privatisering gemeentelijke gebouwen (vastgesteld door de raad op 20 december 2011)
- Nationaal Netwerk Bevolkingsdaling
- www.minocw.nl
- Nota "van Wieg tot Werk" Integraal Jeugdbeleid 2010 – 2014
- www.landelijkregisterkinderopvang.nl
- www.kinderopvang.nl
- www.technasium.nl
- www.doultremontcollege.nl
- www.scalascholen.nl
- www.cfi.nl
- www.onderwijsarbeidsmarkt.nl
- Interne brainstorm Groenewoud I; 15 februari 2011
- Interne workshop Kasteellaan; 3 mei 2011
- www.asbestopscholen.nl
- www.rijksoverheid.nl
- Pronexus: Leerlingen- en bevolkingsprognoses 2011
- www.infomil.nl (agentschap NL / Min. Van Infrastructuur en Milieu)
- Concept Regionaal Plan Onderwijsvoorzieningen De Langstraat
- www.leerlingendaling.nl
- www.passendonderwijs.nl
- Concept Jeugdagenda "Van Wieg tot Werk" 2012
- www.atlasleefomgeving.nl